

ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดสตูล

ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดสุดเขตแดนใต้ของประเทศไทยทางชายฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นชายฝั่งทะเลทางด้าน ตะวันตกอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 6 องศา 4 ลิปดา และ 7 องศา 2 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 5 ลิปดา และ 100 องศา 3 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยเส้นทางรถยนต์ 973 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 2,807.522 ตารางกิโลเมตร หรือเท่ากับ 1,754,701 ไร่ พื้นที่ส่วนที่เป็นเกาะประมาณ 105 เกาะ มีชายฝั่งทะเลยาว 144.80 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

จังหวัดสตูล มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- * ทิศเหนือ ติดอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และอำเภอปะเหลียนจังหวัดตรัง
- * ทิศตะวันออก ติดอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย
- * ทิศใต้ ติดรัฐเปอร์ลิสและรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย
- * ทิศตะวันออก ติดทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

โดยพื้นที่บนบกมีเทือกเขาบรรทัดและสันกาลาศีรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ระหว่างจังหวัดสตูลกับจังหวัดอื่นๆ และประเทศมาเลเซีย

ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ภูมิประเทศ

พื้นที่ทางทิศเหนือและทิศตะวันออกเป็นเนินเขาและภูเขาสูง โดยมีเทือกเขาสำคัญ ๆ คือ ภูเขาสันกาลาศีรี พื้นที่ค่อยๆ ลาดเอียงลงสู่ทะเลด้านตะวันตก และทิศใต้มีที่ราบแคบๆ ขนานไปกับชายฝั่งทะเล ถัดจากที่ราบลงไปเป็นป่าชายเลน น้ำเค็มขึ้นถึง มีป่าเสมหรือป่าโกงกางอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นจังหวัดสตูล เป็นจังหวัดที่มีลำน้ำสายสั้นๆ ไหลผ่านซึ่งเกิดจากภูเขาโดยรอบ พื้นที่ทางตอนเหนือ และทิศตะวันออกของจังหวัด ประกอบด้วยภูเขามากมายสลับซับซ้อนโดยมีทิวเขานครศรีธรรมราชแบ่งเขตจังหวัดสตูลกับจังหวัดสงขลา และทิวเขาสันกาลาศีรีแบ่งเขตประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย นอกจากนั้น ยังมีภูเขาน้อยใหญ่อยู่กระจัดกระจายในตอนกลางและชายฝั่งตะวันตก ภูเขาที่สำคัญได้แก่ เขาจัน เขาบารัง เขาหัวกาหมิง เขาใหญ่ เขาทะนนาน เขาควนกาหลง และเขาโต๊ะพะญาวัง

ภูมิอากาศ

จังหวัดสตูล ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดจากประเทศจีนลงมาปกคลุมประเทศไทย และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู ได้แก่ ฤดูฝน ช่วงระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึงเดือนธันวาคม และฝนตกชุกในระหว่างเดือนมิถุนายน - พฤศจิกายน ฤดูร้อนมีเพียง 4 เดือน เดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน

จังหวัดสตูล มีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.82 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 24.00 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดวัดได้ 36.7 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2552 และอุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 19.8 องศาเซลเซียส วันที่ 11 มกราคม 2552 ปริมาณฝนตกมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 115.0 มิลลิเมตร วันที่ 22 สิงหาคม 2552

การปกครองและประชากร

การปกครอง

จังหวัดสตูล แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคเป็น 7 อำเภอ 36 ตำบล 279 หมู่บ้าน 7 เทศบาล (1 เทศบาลเมือง 6 เทศบาลตำบล) 34 อบต.

ตารางแสดงการแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลเมือง	เทศบาล	อบต.	สภาตำบล
				เทศบาลตำบล		
1. อำเภอเมือง	12	70	1	3	10	-
2. อำเภอกวนโดน	4	31	-	1	4	-
3. อำเภอกวนกาหลง	3	32	-	-	3	-
4. อำเภอทุ่งหว้า	5	35	-	1	5	-
5. อำเภอละงู	6	61	-	1	6	-
6. อำเภอท่าแพ	4	31	-	-	4	-
7. อำเภอมะนัง	2	19	-	-	2	-
รวม	36	279	1	6	34	-

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสตูล

การบริหารราชการ

จังหวัดสตูล มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน 3 รูปแบบ คือ

1) การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ซึ่งตั้งหน่วยงานในพื้นที่จังหวัด จำนวน 50 หน่วยงาน

2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครอง และการบริหารราชการออกเป็น 2 ระดับ คือ

๙ ระดับจังหวัดประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 32 หน่วยงาน

๙ ระดับอำเภอประกอบด้วย 7 อำเภอ 36 ตำบล 279 หมู่บ้าน

3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 6 เทศบาลตำบล และ 34 องค์การบริหารส่วนตำบล

ประชากร

จังหวัดสตูล มีประชากร ณ วันที่ 30 กันยายน 2551 รวมทั้งสิ้น 287,426 คน ชาย 143,366 คน หญิง 144,060 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองสตูล อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุด คือ อำเภอละงู 173.26 คน/ตร.กม. รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองสตูล 129.94 คน/ตร.กม. และอำเภอท่าแพ 123.87 คน/ตร.กม.

การเมือง

ปัจจุบันจังหวัดสตูล ได้แบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ออกเป็น 2 เขต แต่ละเขตมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 1 คน จังหวัดสตูลมีสมาชิกวุฒิสภา 1 คน โดยมีพื้นที่ในแต่ละเขต ดังนี้

๙ เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอเมืองสตูล, อำเภอกวนโดน, และควนกาหลง (เฉพาะตำบลทุ่งนุ้ย)

๙ เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วยอำเภอละงู, อำเภอทุ่งหว้า, อำเภอท่าแพ อำเภอควนกาหลง

(ยกเว้นตำบลทุ่งนุ้ย) และอำเภอมะนัง

การเลือกตั้ง

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.)

จังหวัดสตูลมีสมาชิกวุฒิสภาได้ 1 คน เลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2551 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 192,606 คน มาใช้สิทธิจำนวน 127,724 คน คิดเป็นร้อยละ 66.31 บัตรดีจำนวน 116,403 ใบ คิดเป็นร้อยละ 91.14 บัตรเสียจำนวน 3,991 ใบ คิดเป็นร้อยละ 3.12 และบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนน จำนวน 7,330 ใบ คิดเป็นร้อยละ 5.74 และผู้ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา คือ นายสุรียา ปันจอร์

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

จังหวัดสตูลมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ได้ 2 คน ผลการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 187,122 คน มาใช้สิทธิจำนวน 153,350 คน คิดเป็นร้อยละ 81.95 บัตรดีจำนวน 141,253 ใบ คิดเป็นร้อยละ 75.49 บัตรเสียจำนวน 4,421 ใบ คิดเป็นร้อยละ 2.36 และบัตรไม่ประสงค์ลงคะแนนจำนวน 7,676 ใบ คิดเป็นร้อยละ 4.10 ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสตูล ได้แก่ นายฮอซาลี มาห์หมัด และ นายอลี มะหะมัด ยังกี สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งน้ำ

จังหวัดสตูลมีเนื้อที่ทั้งหมด 2,807.522 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,754,701 ไร่ (นับรวมพื้นที่ที่เป็นส่วนของ น้ำทะเล) มีสภาพป่าที่มีความหลากหลายทั้งป่าบกและป่าชายเลน โดยแบ่งพื้นที่ป่าของจังหวัดได้ดังนี้

พื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดสตูล

ในปี 2547 จังหวัดสตูลมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 1,259.48 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 787,175 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 50.81 ของพื้นที่จังหวัด (คิดจากเนื้อที่จังหวัด 2,478.98 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,549,363 ไร่ โดยพื้นที่ดังกล่าวไม่นับรวมพื้นที่ที่เป็นส่วนของน้ำทะเล) แบ่งออกเป็น

- ป่าบก เนื้อที่ จำนวน 912.27 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 570,169 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 36.80 ของพื้นที่ จังหวัด

- ป่าชายเลน เนื้อที่ จำนวน 347.21 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 217,007 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 14.01 ของ พื้นที่จังหวัด

พื้นที่ป่าไม้จากการสงวนป่า

พื้นที่ป่าไม้จากการสงวนป่าแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. ป่าสงวนแห่งชาติ

ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่จังหวัดสตูลมีจำนวน 18 ป่า เนื้อที่ประมาณ 729,974.55 ไร่ (รวมพื้นที่ทับซ้อนอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า) แบ่งออกเป็น

- เพื่อการอนุรักษ์ Zone C เนื้อที่ประมาณ 370,842 ไร่

- เพื่อเศรษฐกิจ Zone E เนื้อที่ประมาณ 359,139 ไร่

ลำดับ ชื่อป่าสงวนฯ เนื้อที่ (ไร่) พื้นที่ส่งมอบ

ส.ป.ก. สำรวจถือครอง ปี 2540

ราย/ไร่

1. ป่าควนบ่อน้ำ 400.00 ไร่

2. ป่ากุ่มและป่าบุไถ่ 107,025.00 ไร่

3. ป่าเขาค้อม ป่าเขาแดงและป่าเขาใหญ่ 55,408.00 ไร่
4. ป่าควนกาหลง 11,887.00 ไร่
5. ป่าเขาหมาไม่หยก 13,125.00 ไร่
6. ป่าควนโต๊ะอม ควนซี้หมาและป่าควนท่าหิน 11,306.00 ไร่
7. ป่าห้วยกะหมิง 91,643.00 ไร่
8. ป่าดงเชือกช้าง 28,625.00 ไร่
9. ป่าควนบารายี ป่าควนโรงพักและป่าควนสังหยุด 9,687.50 ไร่
10. ป่าพยอมงาม 4,187.50 ไร่

ลำดับ ชื่อป่าสงวนฯ เนื้อที่ (ไร่) พื้นที่ส่งมอบ

ส.ป.ก. สำรวจถือครอง ปี 2540

ราย/ไร่

11. ป่าตระ ป่าห้วยหลอดและป่าเขาชุมทรัพย์ 93,750.00 ไร่
  12. ป่าควนทั่งและป่าเขาขาว 23,619.00 ไร่
  13. ป่าห้วยบ่วง ป่าเขาแดงและป่าเขาโต๊ะดู 1,875.00 ไร่
  14. ป่าเลนจังหวัดสตูล ตอนที่ 1 89,281.00 ไร่
  15. ป่าเลนจังหวัดสตูล ตอนที่ 2 25,950.00 ไร่
  16. ป่าเลนจังหวัดสตูล ตอนที่ 3 30,593.75 ไร่
  17. ป่าเลนจังหวัดสตูล ตอนที่ 4 55,687.00 ไร่
  18. ป่าเลนจังหวัดสตูล ตอนที่ 5 75,924.80 ไร่
- รวม 729,974.55 ไร่ พื้นที่ส่งมอบ 58,510 ไร่

2. อุทยานแห่งชาติ

จังหวัดสตูลมีอุทยานแห่งชาติ จำนวน 3 แห่ง เนื้อที่ประมาณ 1,241,406.25 ไร่ แบ่งเป็น

- พื้นที่บก เนื้อที่ประมาณ 304,693.75 ไร่

- พื้นที่น้ำ เนื้อที่ประมาณ 936,712.50 ไร่

อุทยานแห่งชาติในพื้นที่จังหวัดสตูล มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่

* อุทยานแห่งชาติทะเลบัน เนื้อที่ 196 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 122,500 ไร่

* อุทยานแห่งชาติตะรุเตา เนื้อที่ 1,490 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 931,250 ไร่

* อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเกตุรา เนื้อที่ 494.38 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 308,987 ไร่

(พื้นที่จังหวัดตรัง-สตูล) สำหรับท้องที่จังหวัดสตูลมีเนื้อที่ประมาณ 187,656.25 ไร่

3. วนอุทยาน

จังหวัดสตูลมีวนอุทยาน จำนวน 1 แห่ง เนื้อที่ 17.72 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 11,077.25 ไร่ ได้แก่ *วนอุทยานธาราสวรรค์ อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอควนกาหลง

4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

จังหวัดสตูลมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

* เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด เนื้อที่ 1,266.96 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 791,847 ไร่ (พื้นที่จังหวัดตรัง-พัทลุง-สงขลา-สตูล) สำหรับท้องที่จังหวัดสตูล มีเนื้อที่ประมาณ 88,250.00 ไร่

* เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง เนื้อที่ 181.95 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 113,721 ไร่ (พื้นที่จังหวัดสงขลา-สตูล) สำหรับท้องที่จังหวัดสตูล มีเนื้อที่ประมาณ 49,243.00 ไร่

5. เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

จังหวัดสตูลมีเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 1 แห่ง เนื้อที่ 20.43 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,770 ไร่ ได้แก่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา (พื้นที่เป็นภูเขา เนื้อที่ 12,500.00 ไร่ พื้นที่เป็นหนองน้ำ เนื้อที่ 270.00 ไร่)

ตารางที่ 2 แสดงเขตวนอุทยาน/ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า /เขตห้ามล่าสัตว์ป่าของจังหวัดสตูล

ลำดับ ชื่อวนอุทยาน/เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า/เขตห้ามล่า เนื้อที่ (ไร่)

1. วนอุทยานธาราสวรรค์ 11,077.25
2. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด 88,250.00
3. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง 49,243.00
4. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองปลักพระยาและเขาระยาบังสา 12,770

ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล, 2549

6. ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่

- คลองละงู ความยาวประมาณ 73.44 กิโลเมตร ต้นน้ำอยู่บริเวณเทือกเขาด้านใต้ของจังหวัดตรังและสงขลา ไหลมาทางด้านเหนือของจังหวัดตามแนวเส้นแบ่งเขตอำเภอละงูและอำเภอควนกาหลง ความยาวประมาณ 47 กิโลเมตร ไหลมาบรรจบกับคลองปากบารา
- คลองมาบัง ต้นน้ำมีอยู่บริเวณเทือกเขาระหว่างอำเภอควนกาหลงและอำเภอควนโดน
- คลองบาราเกต ความยาวประมาณ 44.58 กิโลเมตร ต้นน้ำอยู่บริเวณเขาสามยอด ดอนสีเดิน ไหลผ่านอำเภอควนกาหลงเข้าสู่อำเภอท่าแพ และไหลออกสู่ทะเลบริเวณปากอ่าวเกาะแดง
- คลองลำโลนน้อย ความยาวประมาณ 15.17 กิโลเมตร มีต้นน้ำอยู่บริเวณเขาเขียว เขาไคร้ เขาโต๊ะไหลผ่านเขต

อำเภอควนกาหลง มาบรรจบกับคลองละงูที่บ้านตาแหลม เป็นคลองที่มีสายน้ำไหลตลอดทั้งปี

- คลองท่าจีน ความยาวประมาณ 33.96 กิโลเมตร ต้นน้ำเกิดบริเวณเทือกเขาติดกับประเทศมาเลเซีย เขตอำเภอเมืองสตูล คลองสายนี้อยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมือง ไหลออกสู่ทะเลบริเวณอ่าว ท่าจีน

- ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

7. ป่าชายเลน

พื้นที่ป่าชายเลนของจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูล มีพื้นที่ป่าชายเลนซึ่งสามารถพบได้ในเขตอำเภอที่ติดชายฝั่งทะเล ได้แก่ อำเภอทุ่งหว้า อำเภอละงู อำเภอท่าแพและอำเภอเมือง มีเนื้อที่ประมาณ 217,007 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.37 ของพื้นที่จังหวัด

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2524 มีการกำหนดป่าชายเลนของจังหวัดสตูลออกเป็น 5 ป่า คือ

- ป่าชายเลน จ.สตูล ตอนที่ 1 อยู่ในเขต อ.ทุ่งหว้า, อ.ละงู
- ป่าชายเลน จ.สตูล ตอนที่ 2 อยู่ในเขต อ.ละงู , อ.เมือง
- ป่าชายเลน จ.สตูล ตอนที่ 3 (ป่าปาเต๊ะ-ปากลัดจุด) อยู่ในเขต อ.เมือง
- ป่าชายเลน จ.สตูล ตอนที่ 4 (ป่าเงาะบิล้าง-ป่าต้นหยงโป-ป่าตำมะลัง) อยู่ในเขต อ.เมือง
- ป่าชายเลน จ.สตูล ตอนที่ 5 อยู่เขต อ.เมือง

8 ทรัพยากรแร่ธาตุ

สภาพทางธรณีวิทยาของจังหวัดสตูล มีชั้นหินที่อายุแตกต่างกันหลายยุค ทำให้มีการพบแหล่งแร่ และแร่ที่สำคัญหลายชนิดด้วยกัน เช่น แปรไรต์พบบริเวณอำเภอทุ่งหว้า และอำเภอควนกาหลง พลวงพบบริเวณอำเภอควนกาหลง และอำเภอละงู ดีบุกพบบริเวณอำเภอควนโดนและอำเภอควนกาหลงนอกจากนั้นยังพบแร่อื่นๆ อีกหลายชนิด เช่น ถ่านหิน หินปูน และวุลแฟรม เป็นต้น

จังหวัดสตูลมีเหมืองแร่ที่มีสัมปทานและเปิดทำการ 2 แห่ง ได้แก่ เหมืองของ นายลำพูน กองศาสนะ และ หจก. เรืองกุลศิลาทอง (ของนายชยุติพงษ์ เรืองกุล) คนงานรวม 50 ราย รายได้จากค่าภาคหลวงแร่และค่าธรรมเนียมแร่ จำนวนทั้งสิ้น 2,473,994.56 บาท แร่ธาตุที่สำคัญ คือ หินอุตสาหกรรม ชนิดหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้างตำบล ทุ่งนุ้ย อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

อาชีพ

จังหวัดสตูลมีเนื้อที่ทั้งหมด 1,754,701 ไร่ พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร 595,960 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 33.96 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

1. ยางพารา จังหวัดสตูลมีพื้นที่ปลูกยางพารารวม 385,422 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.67 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด โดยมีพื้นที่ปลูกกระจายอยู่ทุกอำเภอ ให้ผลผลิตรวม 81,284.84 ตัน และสามารถทำรายได้ให้แก่จังหวัดมีมูลค่ารวม 4,064.2 ล้านบาท

2. ข้าวนาปี พื้นที่ปลูกเป็นอันดับสองรองจากยางพารา คือมีพื้นที่ปลูกข้าวนาปี 73,669 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.36 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่อำเภอละงู อำเภอเมืองสตูล และอำเภอควนโดน ตามลำดับ ผลผลิตข้าวเปลือกรวม 28,707 ตัน สามารถทำรายได้ให้กับจังหวัดมีมูลค่า 200.949 ล้านบาท

3. ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกเป็นอันดับสาม คือมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน 101,895 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.09 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด พื้นที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.27 พื้นที่ให้ผล 96,836 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 248,732.70 ตัน สามารถทำรายได้ให้แก่จังหวัดมูลค่ารวม 746.198 ล้านบาท พื้นที่ปลูกทุกอำเภอ โดยอำเภอควนกาหลงมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.29 รองลงมาอำเภอมะนังมีพื้นที่ปลูกร้อยละ 29.84 และอำเภอควนโดนมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันน้อยที่สุด คือร้อยละ 0.85 ของพื้นที่ปลูกปาล์มทั้งจังหวัด

4. ไม้ผล การทำสวนผลไม้ในจังหวัดสตูล จะเป็นสวนรายย่อยที่มีพื้นที่สวนขนาดเล็ก 1-5 ไร่ มีพื้นที่ปลูกรวม 29,195 ไร่ พื้นที่ปลูกมีอยู่ทั่วไปทุกอำเภอ ชนิดไม้ผลที่นิยมปลูกได้แก่ เงาะ ลองกอง มังคุด ทุเรียน ส้มโอ เป็นต้น ให้ผลผลิตรวม 15,092.78 ตัน คิดเป็นมูลค่า 142.631 ล้านบาท

- เงาะโรงเรียน พื้นที่ปลูกรวม 5,825 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 4,441 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 31.087 ล้านบาท พื้นที่ปลูกลดร้อยละ 4.93 และผลผลิตลดลงร้อยละ 51.09

- ลองกอง พื้นที่ปลูกรวม 7,367 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 4,577 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 41.193 ล้านบาท

- มังคุด พื้นที่ปลูกรวม 2,630 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 1,199 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 8.393 ล้านบาท

- ส้มโอ พื้นที่ปลูกรวม 775 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 849.53 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 7.93 ล้านบาท

- ทุเรียน พื้นที่ปลูกรวม 4,086 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 3,015 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 45.225 ล้านบาท

- มะพร้าว พื้นที่ปลูกรวม 6,678 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 4,887 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 29.32 ล้านบาท

- ไม้ผลอื่น ๆ พื้นที่ปลูกรวม 1,834 ไร่ ให้ผลผลิตรวม 2,910.56 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 44.59 ล้านบาท

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล

การประมง

จังหวัดสตูล มีการดำเนินกิจกรรมด้านการประมงหลายกิจกรรม ทั้งด้านการจับสัตว์น้ำ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยในปีการผลิต 2552/2553 มีมูลค่าการผลิตทั้งหมด 6,063.76 ล้านบาท มูลค่าเพิ่ม (GPP) 2,978.40 ล้านบาท แยกเป็นรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1.1 ประมงทะเลพาณิชย์ (น้ำลึก) มีเรือที่ขึ้นทะเบียนจำนวน 490 ลำ และมีผลผลิตขึ้นทำในจังหวัดสตูล ทั้งเรือในจังหวัดและเรือประมงต่างถิ่น ทั้งหมด 20,625 เที่ยวเรือ ผลผลิต 114,765 ตัน มูลค่า 2,214 ล้านบาท
- 1.2 การประมงทะเลพื้นบ้าน (ชายฝั่ง) มีชาวประมง 3,408 ครอบครัว ผลผลิต 9,600 ตัน มูลค่า 586 ล้านบาท
- 1.3 การทำฟาร์มปลาน้ำกร่อย ในพื้นที่ 4 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอเมือง ท่าแพ พังหว่าและละงู มีเกษตรกรทั้งหมด 1,188 ราย โดยแยกเป็นเลี้ยงในกระชัง 7,978 ราย พื้นที่ 44.88 ไร่ ผลผลิต 916.67 ตัน มูลค่า 118.79 ล้านบาท
- 1.4 การทำฟาร์มกุ้งเลี้ยงทะเล ในพื้นที่ 4 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอเมือง ท่าแพ พังหว่าและละงู มีเกษตรกร 426 ฟาร์ม พื้นที่ 8,424 ไร่ ผลผลิต 30,000 ตัน มูลค่า 3,000 ล้านบาท
- 1.5 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด มีเกษตรกรทั้งหมด 1,915 ราย พื้นที่ 508.36 ไร่ ผลผลิต 842.21 ตัน มูลค่า 36.60 ล้านบาท
- 1.6 การทำฟาร์มเพาะและอนุบาลกุ้งทะเล มีเกษตรกรทั้งหมด 15 ฟาร์ม ผลผลิต 1,600 ล้านตัว มูลค่า 160 ล้านบาท
- 1.7 การทำฟาร์มเพาะและอนุบาลปลาน้ำกร่อย มีเกษตรกรทั้งหมด 171 ฟาร์ม ผลผลิต 3 ล้านตัว มูลค่า 33 ล้านบาทเศษ
- 1.8 การจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ มีประชากรจับสัตว์น้ำจืด 1,289 ราย มูลค่า 76 ล้านบาทเศษ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล

การอุตสาหกรรม

จังหวัดสตูล มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 285 โรงงาน มีเงินลงทุนทั้งสิ้น 2,209.83 ล้านบาท คนงานชาย 2,592 คน หญิง 1,757 คน รวม 4,349 คน กำลังการผลิตรวม 94,088.79 แรงม้า โรงงานขนาดเล็กที่มีเงินทุนไม่เกิน 10 ล้านบาท (ไม่นับโรงงานสีข้าว) จำนวน 156 โรง เช่น โรงงานซอมรล, โรงงานดูตทราย โรงงานขนาดกลางที่มีเงินทุน 10 ล้านบาท ถึง 100 ล้านบาท จำนวน 34 โรง และโรงงานขนาดใหญ่ที่มีเงินทุนตั้งแต่ 100 ล้านบาท จำนวน 3 โรง ได้แก่ โรงงานแปรรูปอาหารทะเลกระป๋อง โรงงานผลิตยางแท่งทีทีอาร์ และหีบน้ำมันปาล์ม เป็นต้น

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสตูล

จำนวนโรงงานที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI มีจำนวน 10 โรง คือ

1. บริษัทสตูลไทยเจริญ จำกัด ผลิตอิฐก่อสร้าง
2. บริษัท ผลิตภัณฑ์ปลากระป๋องสยาม จำกัด ผลิตอาหารทะเลกระป๋อง
3. บริษัท กวางเขินรับเบอร์ (สตูล) จำกัด
4. บริษัท ปาล์มไทยพัฒนา จำกัด ผลิตน้ำมันปาล์มดิบ
5. บริษัท สตูลอินดัสตรีส์ จำกัด ผลิตน้ำมันปาล์มดิบ
6. บริษัท เกนนิ่งเอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด

7. บริษัท สหรุ่งเรืองน้ำมันปาล์ม ผลิตน้ำมันปาล์มดิบ
8. บริษัทห้องเย็นปากบารา จำกัด ทำห้องเย็นเก็บสัตว์น้ำ
9. ห้องเย็นสินภักดี จำกัด ทำห้องเย็นเก็บสัตว์น้ำ
10. บริษัท ยูเนี่ยน วัสดุเทค จำกัด ผลิตไม้ยางพารา

การศึกษา

จังหวัดสตูล มีสถานศึกษาในระบบโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 221 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 175 แห่ง ครู/อาจารย์ 2,342 คน พนักงานราชการ 232 คน วิทยากรสอนศาสนา 32 คน นักเรียน/นักศึกษา 43,186 คน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน 35 แห่ง ครู/อาจารย์ 506 คน (ครูอัตราจ้าง) นักเรียน/นักศึกษา 15,016 คน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสตูล (สนง.กศน.จ.สต.) เป็นสถานที่ศึกษาในราชการส่วนกลาง กระทรวงศึกษาธิการ มีหน่วยงานที่จะต้องดูแลและเป็นหน่วยปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์บริการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 7 อำเภอ

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสตูล

ศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 74.10 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 25.81 และนับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.09

** มีศาสนสถานจำนวนทั้งสิ้น 261 แห่ง ประกอบด้วย

++มัสยิดจำนวน 218 แห่ง แยกเป็นอำเภอ ดังนี้

- อำเภอเมืองสตูล จำนวน 63 แห่ง
- อำเภอละงู จำนวน 60 แห่ง
- อำเภอท่าแพ จำนวน 26 แห่ง
- อำเภอควนโดน จำนวน 23 แห่ง
- อำเภอควนกาหลง จำนวน 23 แห่ง
- อำเภอทุ่งหว้า จำนวน 18 แห่ง
- อำเภอมะนัง จำนวน 5 แห่ง

++ วัด จำนวน 37 แห่ง แยกเป็นรายอำเภอดังนี้ (ที่มา : สนง.พระพุทธศาสนาจังหวัดสตูล)

- อำเภอเมืองสตูล จำนวน 11 แห่ง
- อำเภอละงู จำนวน 6 แห่ง
- อำเภอท่าแพ จำนวน 2 แห่ง

- อำเภอควนโดน จำนวน 1 แห่ง
- อำเภอควนกาหลง จำนวน 8 แห่ง
- อำเภอทุ่งหว้า จำนวน 3 แห่ง
- อำเภอมะนัง จำนวน 6 แห่ง

การสาธารณสุขและสาธารณสุขปโภค

๓ การสาธารณสุข

จังหวัดสตูล มีโรงพยาบาลไม่ครบทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอมะนัง เป็นโรงพยาบาลขนาด 186 เตียง 1 แห่ง ขนาด 60 เตียง 1 แห่ง ขนาด 30 เตียง 4 แห่ง มีแพทย์ 51 คน อัตราร : ประชากร 5,619 คน ทันตแพทย์ 22 อัตราร : ประชากร 13,026 คน และมีพยาบาล 468 คน อัตราร : ประชากร 1,069 คน โดยมีสถานบริการเอกชน ประกอบด้วย คลินิกทันตกรรม 9 แห่ง ร้านขายยา 48 แห่งเป็นต้น

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล

การสาธารณสุขปโภค

ระบบประปา

จังหวัดสตูล มีที่ทำการประปา 2 แห่ง คืออำเภอเมืองและอำเภอละงู มีสถานีผลิตน้ำประปา จำนวน 4 แห่งคือ

สถานที่ผลิตน้ำ	กำลังการผลิต (ลบ.ม/ช.ม)	ปริมาณน้ำจ่าย (ม.ค.. 52)	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ราย)
1. ควนโดน	650	320,000	12,081
2. วังประจัน	40	180	18
3. ละงู	200	93,315	3,347
4. ทุ่งหว้า	30	18,154	761

แหล่งน้ำชลประทาน (โครงการชลประทานสตูล)

จังหวัดสตูล มีแหล่งน้ำชลประทานประกอบด้วย แหล่งน้ำตามโครงการชลประทานขนาดกลางโครงการชลประทานขนาดเล็ก โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย – มาเลเซีย โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ที่สร้างแล้วเสร็จถึงปัจจุบัน จำนวน 203 โครงการ สามารถกักเก็บน้ำได้ 3,100,000 ลบ.ม. และมีพื้นที่เพื่อทำการเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานทั้งสิ้น 141,910 ไร่

ครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ 17,551 ครัวเรือน

โครงการชลประทานขนาดกลาง 3 โครงการ ดังนี้

1. โครงการฝายคุดสน ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน พื้นที่ 32,600 ไร่
2. โครงการประตูระบายน้ำบาโรย ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู พื้นที่ 3,000 ไร่
3. โครงการฝายคลองท่าแพ ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน พื้นที่ 13,200 ไร่

ที่มา : โครงการชลประทานสตูล

การไฟฟ้า

จังหวัดสตูล มีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้บริการ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ สำนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดสตูล, สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอท่าแพ, สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอละงู, สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอควนกาหลง, สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอทุ่งหว้า

ปัจจุบันการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสตูล สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าให้หมู่บ้านในเขตจังหวัดครอบคลุมทุกอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน มีครัวเรือนที่ใช้กระแสไฟฟ้า จำนวน 75,471 ครัวเรือน คิดเป็น 97.37 % ของครัวเรือนทั้งหมด

หมายเหตุ

สำหรับครัวเรือนที่อยู่ห่างไกลไม่สามารถขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้า ได้มีการติดตั้ง Solar Home System ให้ราษฎรจำนวน 835 ชุด ดังนี้

- ** อำเภอเมือง ติดตั้งจำนวน 357 ชุด
- ** อำเภอท่าแพ ติดตั้งจำนวน 1 ชุด
- ** อำเภอละงู ติดตั้งจำนวน 229 ชุด
- ** อำเภอทุ่งหว้า ติดตั้งจำนวน 106 ชุด
- ** อำเภอควนกาหลง ติดตั้งจำนวน 63 ชุด
- ** อำเภอมะนัง ติดตั้งจำนวน 74 ชุด

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดสตูล

โทรศัพท์

จังหวัดสตูล ให้บริการโทรศัพท์ครบทุกอำเภอ มีหมายเลขที่รับผิดชอบจำนวน 16,293 เลขหมาย หมายเลขเปิดใช้งานจำนวน 11,365 เลขหมาย คงเหลือ 4,928 เลขหมาย โดยแยกเป็นราชการ 1,122 เลขหมาย บ้าน 8,039 เลขหมาย ธุรกิจ 791 หมายเลข ทีโอที 195 เลขหมาย และสาธารณะ 1,218 เลขหมาย

มีศูนย์บริการลูกค้า จำนวน 2 ศูนย์บริการ

ศูนย์บริการลูกค้า สาขาสตุล พื้นที่ให้บริการ 17 ชุมสาย และศูนย์บริการลูกค้า สาขาละงู พื้นที่บริการ 10 ชุมสาย

บริการโทรศัพท์ในจังหวัดปี 2546- 2551

ปี	จำนวนเลข หมายที่มี	ประเภทเลขหมายที่มีให้บริการ					หมายเลข เหลือ
		ราชการ	บ้าน	ธุรกิจ	ท.ศ.ท.	สาธารณะ	
2546	12,007	945	7,998	734	153	1,080	1,097
2547	12,453	1,121	8,113	765	163	1,092	1,199
2548	12,513	1,103	8,135	798	167	1,217	1,093
2549	12,573	1,114	7,972	805	173	1,269	1,240
2550	16,293	1,122	8,039	791	195	1,218	4,928
2551							

การคมนาคม และขนส่ง

ทางรถยนต์

จังหวัดสตุล มีเส้นทางคมนาคม ทั้งทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด ที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัด ระหว่างอำเภอและประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีทางหลวงแผ่นดินที่สำคัญ ได้แก่

1. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 406 สายยন্ত্রการกำจร เป็นเส้นทางหลักที่สามารถเดินทางไปยังจังหวัดใกล้เคียง คือ จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา และจังหวัดตรัง โดยไปเชื่อมต่อกับถนนเพชรเกษม ที่สี่แยกคูหา เขตอำเภอรัตภูมิ แยกซ้ายไปจังหวัดพัทลุง แยกขวาไปอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา ระยะทางประมาณ 67 กม.

2. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 416 สายฉลุง – ตรัง เป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่าง จังหวัดสตุล กับจังหวัดตรัง ระยะทางประมาณ 140 กม. เริ่มจากสามแยกฉลุง ผ่านอำเภอท่าแพ อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า อำเภอปะเหลียน และอำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

การเดินทาง

1) รถยนต์ส่วนตัว จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 4 ผ่านจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร จากนั้นใช้เส้นทางหมายเลข 41 ผ่านเข้าเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง จากพัทลุงไปอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ใช้ทางหลวงหมายเลข 4 แล้วแยกขวาไปทางหลวงหมายเลข 406 ถึงจังหวัดสตุล ระยะทางประมาณ 973 กม.

2.) รถโดยสารประจำทาง มีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้นหนึ่ง และชั้น 2 จากสถานีขนส่งสายใต้ใหม่ ถนนพระบรมราชชนนีไปจังหวัดสตูล รถออกทุกวัน

3.) รถไฟ การเดินทางไปจังหวัดสตูล สามารถเดินทางโดยทางรถไฟก็ได้ ซึ่งมีทั้งรถเร็ว และรถด่วน จากสถานีรถไฟหัวลำโพง ถึงสถานีรถไฟชุมทางหาดใหญ่ จากนั้นเดินทางต่อโดย รถแท็กซี่ รถตู้โดยสาร หรือรถเมย์โดยสารประจำทาง สายสตูล – หาดใหญ่ ระยะทางประมาณ 97 กม.

4.) เครื่องบิน ไม่มีเที่ยวบินที่บินตรงไปยังจังหวัดสตูล แต่สามารถใช้บริการเที่ยวบินกรุงเทพฯ – หาดใหญ่ แล้วเดินทางโดยรถยนต์อำเภอหาดใหญ่เข้าไปจังหวัดสตูล ระยะทางประมาณ 97 กม.

ระยะทางจากตัวเมืองสตูลไปยังอำเภอต่าง ๆ	
1. อำเภอควนโดน	21 กิโลเมตร
2. อำเภอท่าแพ	28 กิโลเมตร
3. อำเภอควนกาหลง	32 กิโลเมตร
4. อำเภอละงู	50 กิโลเมตร
5. อำเภอทุ่งหว้า	76 กิโลเมตร
6. กิ่งอำเภอมะนัง	50 กิโลเมตร

ระยะทางจากตัวเมืองสตูลไปยังจังหวัดใกล้เคียง	
1. จังหวัดตรัง	140 กิโลเมตร
2. จังหวัดพัทลุง	134 กิโลเมตร
3. จังหวัดสงขลา	125 กิโลเมตร

การติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย)

==ทางบก ใช้ทางหลวงหมายเลข 4184 สายควนสะตอ – บ้านวังประจัน เป็นทางหลวงที่เชื่อมกับทางหลวงของประเทศมาเลเซีย เริ่มจาก สามแยกควนสะตอ ไปถึงหลักเขตแดนที่บ้านวังประจัน ระยะทางประมาณ 22 กม. เดินทางจากวังประจัน ถึงปาดังเบซาร์ และจากปาดังเบซาร์ ไป ปีนัง หรือเดินทางไปจังหวัดสงขลา ผ่านด่านสะเดา อำเภอสะเดา – ไปอำเภอหาดใหญ่ (ปาดังเบซาร์ - หาดใหญ่) ระยะทางประมาณ 61 กม. และจากชายแดนวังประจันถึงเมืองกวาง รัฐเปอร์ลิส ระยะทางประมาณ 36 กม. และจากรัฐเปอร์ลิส ไปปีนัง ระยะทาง 130 กม.

==ทางน้ำ จากอำเภอเมือง ไปรัฐเปอร์ลิส โดยเรือโดยสารขนาดเล็ก และปัจจุบันมีเรือเฟอร์รี่ ของบริษัทเอกชนวิง

ระหว่างอำเภอเมือง – เกาะลังกาวิ รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย มีบริการ วันละ 4 เที่ยวโดยใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 1.15 ชม.ออกจากท่าเทียบเรือท่ามะลั่งบริเวณด่านศุลกากรท่ามะลั่ง

ประเพณีวัฒนธรรมชาวสตูล

งานประเพณีสำคัญของจังหวัดสตูลที่สืบทอดกันมาแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

- 1) งานแข่งขันว่าวประเพณีจังหวัดสตูล ในปี พ.ศ. 2519 หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวในนาเสร็จสิ้น โดยกำหนดเอาสนามบินจังหวัดสตูลเป็นสนามแข่งขันช่วงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี มีการจัดแข่งขัน 3 ประเภท คือว่าวเสียงดัง ว่าวขึ้นสูง และว่าวสวยงาม โดยจัดการแข่งขันครั้งแรกเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2519 มีว่าวเข้าแข่งขันประมาณ 50 ตัว และได้มีการจัดการแข่งขันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน
- 2) พิธีนิกะฮ์หรือพิธีกินเหนียว (พิธีการสมรส) ตามบัญญัติศาสนาอิสลาม การนิกะฮ์ หมายถึงการผูกนิติสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง เพื่อเป็นสามี ภรรยา กัน โดยพิธีสมรสตามหลักศาสนาอิสลาม
- 3) งานเทศกาลถือศีลกินเจ จัดในช่วงเดือนตุลาคมของทุกปี ณ ศาลเจ้าโป้เจ้เก้ง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล เทศกาลกินเจเป็นความเชื่อของชาวจีนที่ถือเอาวันที่ 1 เดือน 9 ของทุกปี
- 4) งานประเพณีลอยเรือของชาวเลเกาะหลีเป๊ะ จัดขึ้นปีละ 2 ครั้ง คือช่วงเดือนพฤษภาคม และเดือนพฤศจิกายน และได้กระทำกันมานานแล้ว ผู้ริเริ่ม คือ “โต๊ะฮีหลี” ซึ่งชาวเลถือว่าเป็นบรรพบุรุษคนสำคัญ เพราะเป็นผู้บุกเบิกเกาะนี้เป็นคนแรก และเป็นพี่เลี้ยงของชาวเลเป็นอย่างดีในขณะมีชีวิตอยู่
- 5) พิธีเข้าสุนัต สุนัต มาจากคำว่า สุนนะฮ์ (สุน – นะฮ) หมายถึง แนวหรือวิถีปฏิบัติตามแบบอย่างของท่าน ศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล) ในทุกกระบวนการ การเข้าสุนัตจึงหมายถึง การเข้าสู่ชีวิตตามแบบอย่างของท่านนบี
- 6) พิธีถือศีลอด (ถือบวช) เมื่อถึงเดือน “รอมฎอน” หรือเดือนที่ 9 ของปีฮิจเราะฮ์ศักราช (ฮค) ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคนจะถือศีลอดเป็นเวลา 1 เดือน เมื่อครบกำหนด 1 เดือนแล้ว ก็เป็นวันออกบวช หรือเรียกกันว่า “วันฮารีรายอ” หรือ “วันอิดิลฟิฏรี”
- 7) วันรายอฮัจยี “อิดิลอฎุฮา” เป็นวันตรุษหลัง ซึ่งเป็นระยะเวลาที่มุสลิมเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย หลังจากนั้นจะร่วมกันกุรบาน (เชือดสัตว์ เช่น โค วัว แพะ และแกะ) เพื่อแจกจ่ายให้แก่คนยากจน สัตว์ที่เชือดจะต้องมีลักษณะสวยงาม มีอวัยวะทุกอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ คือไม่พิการหรืออวัยวะไม่สมบูรณ์

วิถีชีวิตของชาวสตูล

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ศาสนา ความเชื่อและสภาพสังคม ล้วนเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของบุคคลในท้องถิ่น โดยเห็นได้จากวิถีชีวิตของชาวสตูลที่มีการประกอบอาชีพประมงเนื่องจากจังหวัดสตูลมีชายฝั่งทะเลที่อุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์น้ำ มีการทำหัตถกรรมพื้นบ้านด้วยวัตถุดิบจากธรรมชาติที่มีป่าไม้และทรัพยากรมากมาย ลักษณะบ้านเรือนผสมผสานแบบบ้านเรือนท้องถิ่นภาคใต้และไทยมุสลิม และความเป็นอยู่ของชาวเลที่เป็นคนท้องถิ่นสตูลกลุ่มหนึ่งที่มีความเชื่อเป็นของตนเอง

การทำประมงของชาวสตูล

จังหวัดสตูลมีพื้นที่ชายฝั่งยาว 144.80 กิโลเมตร มีพื้นที่ทำการประมงประมาณ 434 ตารางกิโลเมตร ราชการประกอบอาชีพประมงประมาณ 4,675 ครัวเรือน ชาวประมงเหล่านี้ได้ประดิษฐ์เครื่องมือเพื่อใช้สำหรับประกอบอาชีพอันแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างชัดเจน ได้แก่

เบ็ด เป็นเครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่ง มีหลายลักษณะได้แก่

• **เบ็ดราว** มีเชือกซึ่งติดกับเสาทั้งสองด้านหรือมีเสาด้านเดียว โดยมีเบ็ดผูกไว้เป็นช่วงสั้น ๆ จนหมดสายเชือก และมีเหยื่อเกี่ยวไว้ที่ตัวเบ็ดทั้งไว้ 6 – 12 ชั่วโมงจึงไปกู้หรือเก็บปลาที่ติดเบ็ด

• **เบ็ดทง** เป็นชื่อเรียกอุปกรณ์จับปลาชนิดหนึ่ง โดยใช้ไม้ไผ่เหลาเป็นคันเบ็ดมีเชือกและตัวเบ็ดผูกไว้ปลายเบ็ด ซึ่งสามารถไหวตัวอ่อนไปมาได้ใช้จับปลาได้ทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม เหยื่อที่ใช้ คือ ลูกปลาหรือปลาแห้งเป็นชิ้นเล็ก ๆ ปูนปน (กิ้งกือ) ปลาหมึก ไล่เดือน กบ เขียด ฯลฯ

• **เบ็ดซัด** ประกอบด้วยตัวเบ็ดซึ่งผูกติดกับเชือกเอ็น ยาวประมาณ 30 – 50 เมตร วิธีการใช้ นำเหยื่อมาเกี่ยวกับตัวเบ็ดและขว้างลงไปใต้ม่าน้ำลากล่อง โดยใช้ปลายเชือกผูกติดกับกับหลักหรือเสา

ล่อน เป็นเครื่องมือดักสัตว์น้ำ มีลักษณะทำจากซี่ไม้ไผ่ หรือทางกะพ้อ หรือทางจาก ยึดด้วยเชือกหรือหวายเป็นทรงกระบอก รูปทรงคล้ายไซ แต่ขนาดเล็กกว่า และใช้ดักปลาตรงที่มีน้ำไหล เช่น คู หรือร่องน้ำหรือบริเวณคันนา

โป๊ะ เป็นการจับปลาอีกวิธีหนึ่ง โดยใช้ไม้ไผ่กั้นเป็นคอก เปิดช่องทางให้ปลาไหลเข้าไปแล้วใช้ขวานดัก เป็นวิธีการที่อาศัยธรรมชาติของลม เมื่อลมพัดทำให้เกิดคลื่น คลื่นทำให้ไม้ไผ่ที่ปักไว้เป็นคอกดักปลานั้นเกิดการสั่นไหว ปลาเห็นแสงและเงาของไม้ไผ่เกิดความกลัวและหลงกล จึงว่ายไปตามช่องทางของโป๊ะที่เปิดไว้ ปลา ก็จะเข้าไปติดอวน การสังเกตธรรมชาติทำให้มนุษย์เกิดภูมิปัญญาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพอีกวิธีหนึ่ง นอกจากนี้ชาวประมงในจังหวัดสตูลยังได้มีการพัฒนาวิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง ซึ่งนับเป็นแนวทางที่สร้างรายได้แก่ชาวประมงอีกทางหนึ่ง

การทำภาชนะดินเผาที่อำเภอควนโดน

การทำภาชนะดินเผา ที่กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา เลขที่ 9 ถ. วิเศษมยุรา อ. เมือง จ. สตูล มีขั้นตอน และ วิธีการทำภาชนะดินเผา ตั้งแต่ การนวด ดิน การตีดินเพื่อขึ้นรูป และการปั้นตกแต่งดินให้ได้รูปภาชนะตามต้องการ รวมทั้ง เครื่องมือที่ใช้ ในการทำภาชนะดินเผา เป็นโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ มีการส่งขายต่างประเทศด้วย

การทำผ้าขัดแตะ

๙ **ผ้าขัดตะ** เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่ได้รับเข้าเป็นโครงการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ที่ “บ้านค่ายรวมมิตร” อ.ควนกาหลง การทำผ้าขัดตะจัดเป็นการจักสานที่ต้องอาศัยความประณีตบรรจง เพราะนอกจากจะเป็นเรื่องของความแข็งแรงทนทานแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความสวยงามอีกด้วย วัสดุที่สำคัญ คือ ไม้ไผ่ ไม้ไผ่ที่นิยมกันมากคือ ไม้ไผ่ผาก มีลักษณะลำต้นสูง สีเขียวไม่มีหนาม ลำต้นโตที่สุดมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 นิ้ว

การทำซี่ไม้ไผ่

นำไม้ไผ่ที่เตรียมมาผ่าเป็นซี่ ๆ ขนาดประมาณ 2 ซม. ไม้ไผ่ 1 ท่อน จะผ่าออกได้ 12 ซี่ วิธีผ่าใช้เครื่องมือสำหรับผ่าไม้ไผ่ เรียกว่า “จ่าปา” มีลักษณะเป็นรูปกลมเรียงใบมีดเป็นยอดแหลมเหมือนกรวย ระยะเวลาของใบมีดมีความกว้างกำหนดไว้ตายตัวคือ ประมาณ 2 ซม. ตามขนาดที่ต้องการหลังจากนั้นนำไม้ไผ่มาเหลาข้อออกและผ่าออกเป็น 2 ซีก ด้านที่อยู่ข้างนอกติดผิวมันมีความแข็งแรงและสวยงาม เรียกว่า “หลังไม้ไผ่” ส่วนซีกที่อยู่ด้านในเรียกว่า “หน้าไม้ไผ่” เวลาสานต้องนำทั้ง 2 ส่วนมาสลับกันจะเห็นลายชัดเจนมาก

๑๐ **การสาน** เมื่อเตรียมวัสดุพร้อมแล้วผู้สานต้องอาศัยความรู้ และความชำนาญ ในการเลือก “ลาย” และการสาน จึงจะได้งานที่มีความแข็งแรงสวยงาม ลายที่เป็นที่นิยมกัน คือ ลายลูกแก้ว และลายปีกเหยี่ยว เพราะมีความสวยงามและคงทนมาก ใช้ทำผ้านาน นำไปตกแต่งอาคาร เช่น ผืนห้องประชุม ทำฝ้าเพดาน เป็นต้น การทำผ้าไม้ไผ่ในจังหวัดสตูล สามารถทำเป็นอาชีพได้เป็นอย่างดี เพราะนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งภายในจังหวัดสตูล จังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน คือ ประเทศ มาเลเซีย และสิงคโปร์

ซาไก

ซาไก เงาะ หรือ ชาวป่า เป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่ในป่าเขตพื้นที่ อ.ทุ่งหว้า และ อ.ควนโดน กลุ่มคนพวกนี้จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและเดินทางเร่ร่อนไปถึงสมรพันธ์รัฐมาเลเซีย ขนเผ่าซาไก จัดอยู่ในกลุ่มนิกริโตรูปพรรณสัณฐานทั่วไปค่อนข้างเตี้ย สูงประมาณ 140 – 150 เซนติเมตร หญิงเตี้ยกว่าชาย ผิวเนื้อดำไปทางค่อนข้างสีน้ำตาล กระโหลกศีรษะค่อนข้างกว้าง ผมสีดำหยิก ขมวดกลม เป็นกันหอย ติดหนังศีรษะหรือหยิกฟูเป็นกระเชิง คิ้วโตคดกหนา นัยน์ตาสีดำกลมโต ขนตายาวงอน จมูกแบน ปากกว้าง ริมฝีปากหนา ฟันซี่โต ใบหูเล็ก ท้องป่อง สะโพกแพบ นิ้วมือ นิ้วเท้าใหญ่ ปัจจุบันซาไกเหลืออยู่เพียง 2 - 3 กลุ่ม เท่านั้น

๑๑ ภาษาของชาวซาไก

เป็นภาษาตระกูลคำโดดเช่นเดียวกับภาษาดั้งเดิม สามารถแบ่งกลุ่มได้เป็นสี่ภาษา ได้แก่ กลุ่มแต้แน๊น กลุ่มกันชีว กลุ่มแต๊ะเต๊ะ และกลุ่มยะฮายย์ ซึ่งต่างก็มีระบบเสียงคล้ายคลึงกัน มีเฉพาะหน่วยเสียงกับพยัญชนะ ไม่มีระดับเสียงสูงต่ำ และมีจำนวนคำ ที่ค่อนข้างจำกัด เมื่อนำมาผูกเป็นประโยค ก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพจน์ หรือกาลแต่อย่างใด ถ้าจดคำได้มากก็จะเรียนพูดได้เร็ว ในปัจจุบัน ซาไกได้มีการติดต่อกับโลกภายนอกมากยิ่งขึ้นจึงได้มีการยืมคำจากภาษาอื่น ๆ มาใช้ด้วย

==ลักษณะอุปนิสัยของชาวซาไก

โดยปกติจะมีความร่าเริง ชอบความสนุกสนาน ชอบเสียงดนตรี กลั้วผี กินเก่ง กินจุ ถ้ามีอาหารอยู่ในมือ เหลือเพื่อที่จะกินตลอดเวลา ถ้าไม่มีอะไรกินก็ยอมอด มีนิสัยคล้าย ๆ คนเกียจคร้าน ไม่ชอบกักตุน สะสมอาหาร ซาไกผู้ชายชอบสีขาวย ส่วนผู้หญิงชอบสีแดง เราจึงมักเห็นซาไกผู้ชายนุ่งผ้าสีแดง ชาวซาไกไม่ชอบอาบน้ำเพราะเชื่อว่า การอาบน้ำชำระร่างกาย จะทำให้กลิ่นป่าหายไป การออกล่าสัตว์เพื่อนำมาเป็นอาหารจะไม่ได้ผล ชาวซาไกมีความจำดีช่างสังเกต ชำนาญในการบุกป่าและวิ่งเร็ว

==เครื่องนุ่งห่ม

ซาไกในสมัยก่อนจะแต่งกายด้วยการนุ่งห่มใบไม้เปลือกไม้โดยการนำมาผู้อย่างเข้าด้วยกัน และนุ่งสั้นแค่เข่า ผู้ชายเปลือยท่อนบน ปกปิดเฉพาะท่อนล่าง ผู้หญิงจะใช้ใบไม้ปิดหน้าอก หรือบางทีก็เปลือยอก ส่วนเด็กจะไม่นุ่งห่มอะไรเลย จนเมื่อได้ติดต่อกับชาวบ้านหรือคนเมืองมาก ขึ้นจึงเริ่มปรับเปลี่ยนมาเป็นนุ่งกางเกง กระโปรง สวมรองเท้า แว่นตา เป็นต้น

==ชาวซาไกเป็นพวกเร่ร่อน

ไม่มีที่อยู่อาศัยแน่นอน โดยมากจะอยู่กันเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 20 – 30 คน มักเลือกทำเลสูง ๆ เป็นที่อยู่อาศัย อยู่ใกล้แหล่งน้ำ เมื่อเลือกทำเลได้เหมาะสมกับความต้องการแล้ว จะแผ้วถางบริเวณที่อยู่ซึ่งเรียกว่าทับ ให้โล่งเตียน ทับสร้างขึ้นโดยใช้กิ่งไม้ขามเป็นตอม่อ ยกแคร่ขึ้นสูงจากพื้นดิน 1 ศอก แคร่กว้าง 1 ศอกเช่นกัน ถ้าเป็นโสดจะมีแคร่เดียว ถ้าเป็นคู่ สามีภรรยาจะมี 2 แคร่อยู่ใกล้กัน โดยเว้นที่ตรงกลางไว้ หลังคาสร้างแบบเพิงหมาแหงน ใช้เสาสี่ต้น เสาสองต้นหน้าสูงระดับศีรษะ ส่วนสองต้นหลังสูงจากพื้นดินเล็กน้อย ใช้เชือกผูกรองหลังคา นำใบไม้มาผูกแบบง่าย ๆ กันได้เฉพาะแดด ดังนั้น เมื่อถึงฤดูซาไก จะไปอาศัยอยู่ตามเพิงผิงโพรงถ้ำต่าง ๆ ซาไกจะหาอาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น เผือก มัน ผลไม้ ยอดไม้ ใบไม้ที่กินได้ทุกชนิด รวมถึงอาหารจำพวกเนื้อสัตว์ เช่น ค่าง กวาง เก้ง นก หมูป่า ฯลฯ แต่งดการกินเนื้อ ได้แก่ ช้าง เสือ และงู เมื่อล่าสัตว์มาทุกครั้งจะทำพิธีถอนรังควาญทุกครั้ง เพราะเชื่อว่าสัตว์ ทุกชนิดจะมีวิญญาณสิงอยู่ หากไม่ปัดรังควาญของสัตว์อาจเข้าสิงร่างกายของผู้ล่าภายหลังได้

==ลักษณะสังคมของซาไก

จะมีการเลือกหัวหน้าขึ้นปกครองดูแล เมื่อหัวหน้าตายลงจะต้องมีการเลือกกันใหม่ ระบบครอบครัวของชาวซาไก นับว่ามีความมั่นคง คู่สามีภรรยาจะอยู่ด้วยกันโดยไม่มีการหย่าร้าง ชายและหญิงที่เป็นเครือญาติกันจะห้ามแต่งงานกันโดยเด็ดขาด สามีทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลรักษาภรรยาและบุตร โดยการไปหาอาหารมาให้ ลักษณะสังคมของซาไกจึงคล้ายเป็นสังคมปิด ที่สามีให้ ภรรยาเป็นช่างทำหลัง